

KWARTAALMONITOR MRA-ELEKTRISCH Q1 2024

MET DE VOLGENDE ONDERWERPEN:

2 Weer meer schone kilometers gereden!

3 35.000 nieuwe publieke laadpunten

4 Netbewust laden bij concessies

5 Aanbesteding publieke snelladers

6 Slim laden op 1.000 palen

7 Heeft uw gemeente al een laadkaart?

8 Goed voorbereid op weg naar 2030

9 Even voorstellen: Jeroen Schutter

10 MRA-Elektrisch is in beweging!

MRA-Elektrisch (MRA-E) is een samenwerkingsproject van de overheden in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. Doel is het stimuleren van elektrisch vervoer om daarmee beleidsdoelen rond luchtkwaliteit en klimaat te realiseren. Sinds 2012 ondersteunt het projectbureau het elektrisch rijden door het plaatsen en beheren van laadinfrastructuur in gemeenten. Ook is het bureau initiator en aanjager van projecten met elektrische voertuigen. In deze monitor informeren wij u graag over de laatste ontwikkelingen.

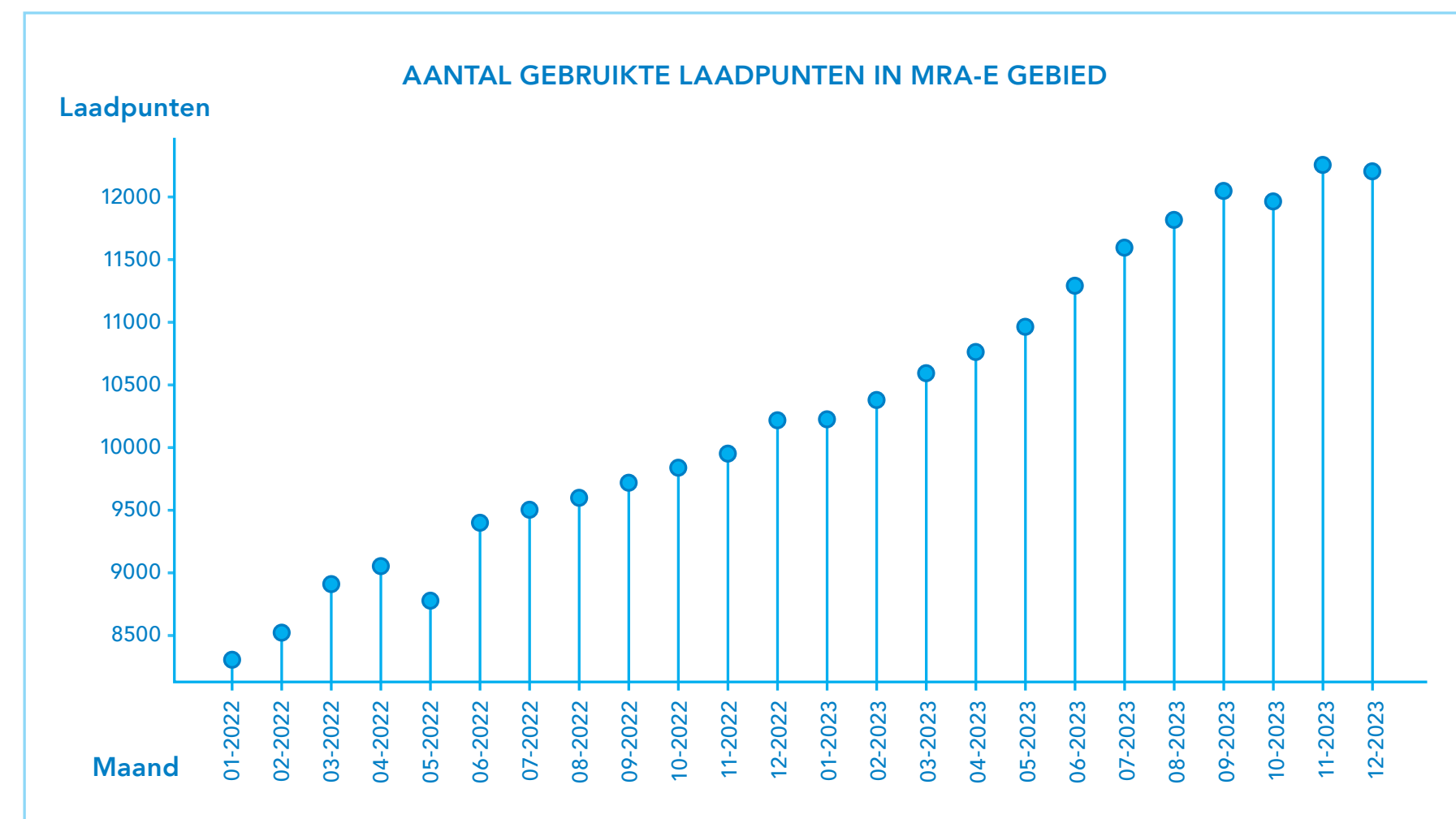


WEER MEER SCHONE KILOMETERS GEREDEN!

In 2023 zijn opnieuw fors meer kilometers elektrisch gereden dan in het jaar ervoor. Dat blijkt uit een analyse van de laaddata. Het gaat om data van publieke laadpalen uit de regio Noordwest (de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland exclusief gemeente Amsterdam en gemeente Utrecht). Bij deze laadpalen werd ruim 84 miljoen kWh geladen, goed voor meer dan 415 miljoen schone kilometers. Daarmee werd 70301 ton CO₂ bespaard, wat gelijk staat aan zo'n 80.000 vluchten van Amsterdam naar New York. Dat is 38% meer dan in 2022.

Om deze groei aan te kunnen worden er steeds meer nieuwe laadpalen geplaatst. Zo is het MRA-E laadnetwerk in 2023 met ongeveer 20% toegenomen. In 2022 werden ruim 10.200 laadpunten gebruikt versus 12.200 laadpunten in 2023. Naar

verwachting zullen er in 2030 in Nederland zo'n twee miljoen elektrische auto's rondrijden. Om het laden gemakkelijk en betrouwbaar te maken zijn in regio Noordwest tegen die tijd 44.500 publieke laadpunten nodig. Daarom zullen we ons, samen met gemeenten, laadpaalexploitanten en netbeheerders, ook dit jaar opnieuw inzetten om een groot aantal publieke laadpalen te plaatsen. Zo stimuleren we het elektrisch rijden en dragen we bij aan het klimaat en schone lucht voor iedereen.



35.000 NIEUWE PUBLIEKE LAADPUNTEN IN NOORD-HOLLAND, FLEVOLAND EN UTRECHT

De komende vier jaar komen er in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht maximaal 35.000 publieke laadpunten bij. Daarvoor heeft MRA-Elektrisch voor 74 gemeenten een aanbesteding gedaan. Shell ubitricity, Vattenfall InCharge en TotalEnergies gaan de laadpalen plaatsen, beheren en exploiteren. De eerste palen kunnen al vanaf medio 2024 op straat staan.

“Het aantal elektrische auto’s groeit als het goed is de komende jaren door”, licht Jeroen Olthof, gedeputeerde van de provincie Noord-Holland toe. “Met deze gezamenlijke aanbesteding zijn wij op die groei voorbereid. De gunning gaat naar drie partijen die ook goed gekeken hebben naar hoe de nieuwe generatie laadpalen moeten functioneren en eruit moeten zien,” aldus Olthof. De laadpalen op straat moeten goed worden gebruikt. Het plaatsen van laadpalen gebeurt daarom op verzoek van elektrische rijders. Ook als uit de data blijkt dat een laadpaal drukbezet is, worden er laadpalen in de buurt bijgeplaatst.

De drie winnaars van de concessie onderscheiden zich onder meer met hun ideeën voor de functionaliteit en het ontwerp van de laadpaal. Een nieuwe laadpaal die minder plek inneemt en in het straatbeeld past. Gemeenten

hebben de mogelijkheid om te kiezen voor een specifieke kleur. Dankzij netbewust laden wordt rekening gehouden met netcongestie.

SLIM LADEN

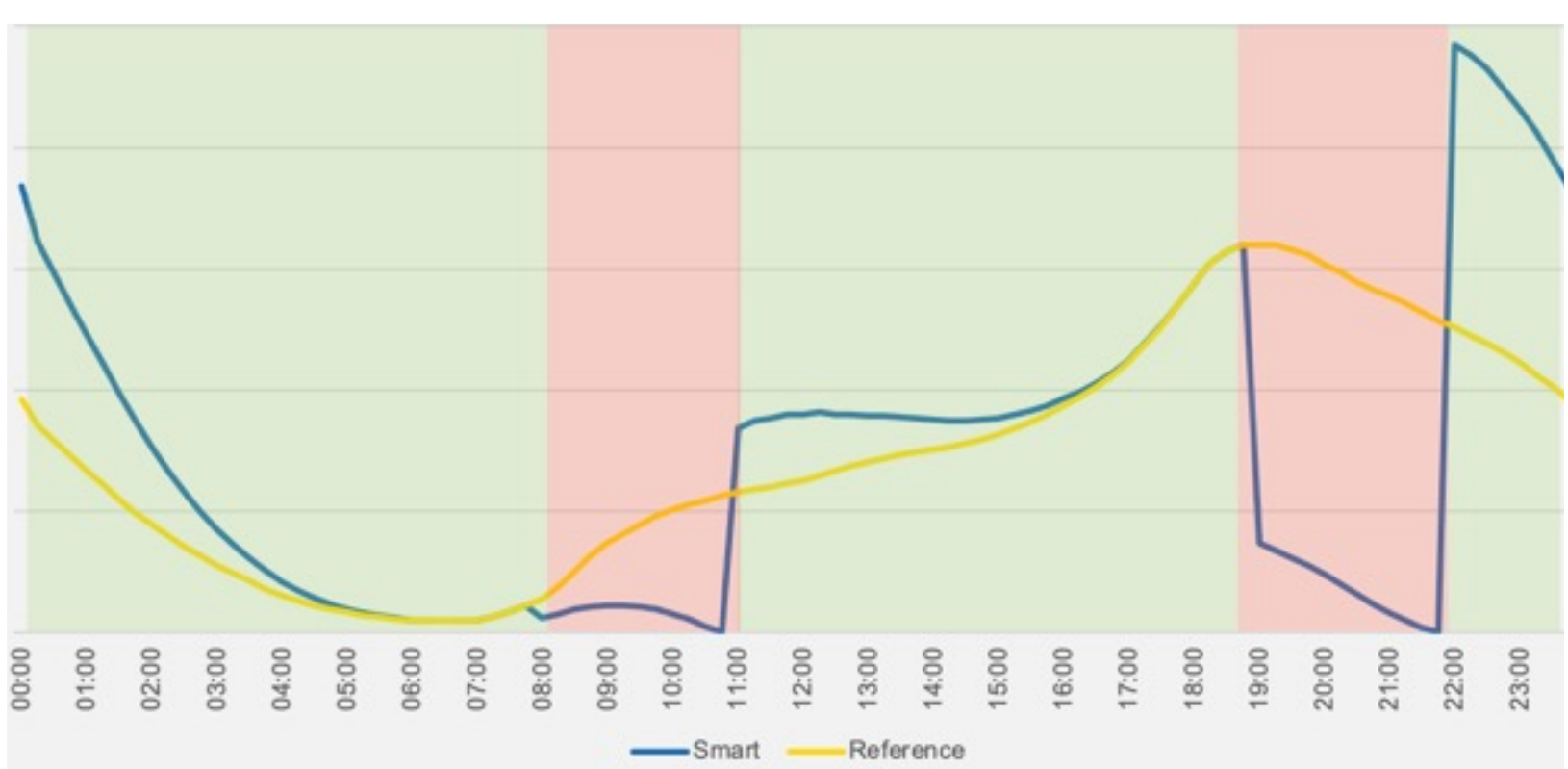
Bij deze nieuwe publieke laadpalen is slim laden standaard. Dat betekent dat er vooral wordt geladen als het rustiger is op het elektriciteitsnet, op momenten waarop er veel groene stroom (zonne- of windenergie) wordt opgewekt en de stroomprijs laag is. Dit gebeurt automatisch waardoor de e-rijder er niets van hoeft te merken. Dankzij slim laden wordt de laadsessie verschoven naar een gunstiger tijdstip: bijvoorbeeld van de avond naar midden in de nacht. Alle drie de laadpaalexploitanten laten de e-rijder hier via variabele laadtarieven van meeprofiteren, waardoor de e-rijder goedkoper uit is.

NETBEWUST LADEN

Met de aanbesteding is ook geanticipeerd op netcongestie. Net als bij snelladers (die om een zware netaansluiting vragen), speelt de drukte op het net ook bij de reguliere laadpalen een rol. De nieuwe laadpalen zijn geschikt voor ‘netbewust laden’. Samen met de netbeheerders werd eind 2023 de handreiking netbewust laden gepresenteerd om knelpunten op het net op te lossen. Op die plekken op het net waar de vraag naar elektriciteit even te groot is, kunnen de laadpaalexploitanten het vermogen van de laadpalen dan tijdelijk verminderen.

Wilt u meer weten over bovenstaande aanbesteding? Mail met **Lennard Zuiderwijk**, inkoop- en contractmanager. [✉](#)

NETBEWUST LADEN BIJ CONCESSIONS



De toenemende vraag naar elektriciteit in onze samenleving zorgt voor druk op het midden- en laagspanningsnet. Met ook het leveren aan het net van groene energie neemt de belasting van het elektriciteitsnet flink toe. De gebieden met netcongestie breiden uit. Met name de piek in de avonduren kan zonder maatregelen zorgen voor (lokale) overbelasting van het stroomnet. Elektriciteitsnetten moeten verzwakt worden, maar dat kost tijd. Om de mobiliteits- en energietransitie niet te vertragen is het daarom noodzakelijk dat naast netverzwaring het elektriciteitsnetwerk beter benut wordt. Dit kan onder andere door "netbewust laden". Netbewust laden is een vorm van slim laden waarbij het laadvermogen wordt aangepast. De basisgedachte van netbewust laden is maximaal ruimte geven voor het laden van elektrische auto's als het kan en beperken als het echt moet. Ofwel "laden binnen de grenzen van de capaciteit van het net" zodat het groeiende aantal elektrische voertuigen zonder problemen kan worden opgeladen.

NETBEWUST LADEN

Bij netbewust laden wordt, wanneer tijdens piekuren in een bepaald gebied overbelasting van het lokale stroomnet dreigt, de beschikbare hoeveelheid stroom voor het laden van elektrische auto's in dat gebied tijdelijk verlaagd. De exploitant van de laadpalen verdeelt de nog beschikbare stroom over de ladende auto's die dan dus tijdelijk op een lager vermogen

opladen. Dit gebeurt na een signaal van de netbeheerder dat in een specifiek gebied overbelasting gaat optreden. Omdat elektrische auto's in het algemeen langer verbonden zijn met de laadpaal dan dat ze nodig hebben om op te laden zal zelfs dit in de meeste gevallen beperkt effect hebben voor de e-rijder.

HANDREIKING VOOR GEMEENTEN EN PROVINCIES

Vanuit de NAL, Nationale Agenda Laadinfrastructuur, wordt gewerkt aan het Actieprogramma 'Slim Laden voor Iedereen'. Een onderdeel van dit programma is de actielijn 'Netbewust laden'. Een aparte werkgroep met vertegenwoordigers van de NAL (NAL-Regio's, Netbeheerders en de Rijksoverheid) heeft een handreiking gemaakt over de inzet van netbewust laden bij aanbestedingen voor publieke laadinfrastructuur. MRA-E heeft hier, samen met 2 andere NAL regio's, een actieve bijdrage aan geleverd. In de handreiking zijn eisen geformuleerd om implementatie van netbewust laden te organiseren. MRA-E en de gemeente Utrecht zijn de eersten die de eisen hebben opgenomen in het concessie-eisen die ervoor zorgen dat Netbewust Laden geïmplementeerd wordt.

Lees voor meer informatie over netbewust laden de [Handreiking Netbewust Laden](#)

AANBESTEDING PUBLIEKE SNELLADERS

MRA-Elektrisch heeft voor de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland en meer dan driekwart van de gemeenten in deze provincies een succesvolle gezamenlijke aanbesteding voor publieke snelladers georganiseerd.

Afgelopen november is deze concessie verleend aan een 3-tal marktpartijen namelijk Shell Recharge, NXT 50five en TotalEnergies; dat wil zeggen voor het plaatsen, beheren en exploiteren van publieke snelladers op maximaal 600 locaties.

Gemeenten hebben vooraf 176 voorkeurlocaties aangewezen zodat snel met de plaatsing kan worden gestart. Inmiddels is met het verdelen van deze locaties onder de drie partijen gestart en zijn de locatievoorstellen in de maak zodat elektrische rijders de eerste nieuwe snelladers medio 2024 al kunnen gaan gebruiken.

Gemeenten krijgen regelmatig vragen van marktpartijen of zij snelladers op gemeentelijke grond mogen realiseren waarbij gerefereerd wordt aan het Didam-arrest. Het Didam-arrest gaat over het bieden van gelijke kansen aan gegadigden bij activiteiten op gemeentelijke grond. Snelladers die via de concessie van MRA-E worden gerealiseerd

voldoen aan de eisen zoals in het Didam-arrest vermeld worden zoals de mogelijkheid voor iedere marktpartij om zich in te schrijven. Het Didam-arrest is een extra argument om publieke snellaadlocaties via een concessie te laten plaatsen.

De NAL werkgroep Versnellen Proces heeft het Didam-arrest overzichtelijk weergegeven in het stroomdiagram [Gronduitgifte snellaadlocatie en Didam-arrest](#). Het volgen van het stroomdiagram is aanbevolen voor gemeenten die niet meedoen met de gezamenlijke aanbesteding en zelf een snellader willen realiseren op publieke grond.

SLIM LADEN OP 1000 PALEN. WAT LEVERT HET OP?

Vorig jaar zijn de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht gestart met de uitrol van slim laden op grote schaal.

Hoewel op alle laadpalen al geladen wordt met groene stroom kunnen elektrische auto's door slim te laden nog meer en beter gebruik maken van wind- en zonnestroom. Als het hard waait of de zon volop schijnt en er veel groene stroom beschikbaar is laden elektrische auto's automatisch meer op. Zonder dat de elektrische rijder hier iets van merkt. Hierdoor is er minder stroom uit gas- en kolencentrales nodig en daalt de CO₂-uitstoot.

Inmiddels kan er al bij 1000 laadpalen van TotalEnergies slim geladen worden. Maar wat levert dit eigenlijk op? Om dat inzichtelijk te maken is er een eerste analyse gemaakt van de CO₂ besparing: Door slim laden toe te passen is er in december 2023 en in januari 2024 in totaal al 10205.86 kgCO₂eq bespaard. Dit is meer dan 10 ton CO₂!

MAAR HOEVEEL IS 1 TON CO₂ (1.000 KG CO₂) EIGENLIJK EN WAAR IS DAT MEE TE VERGELIJKEN?

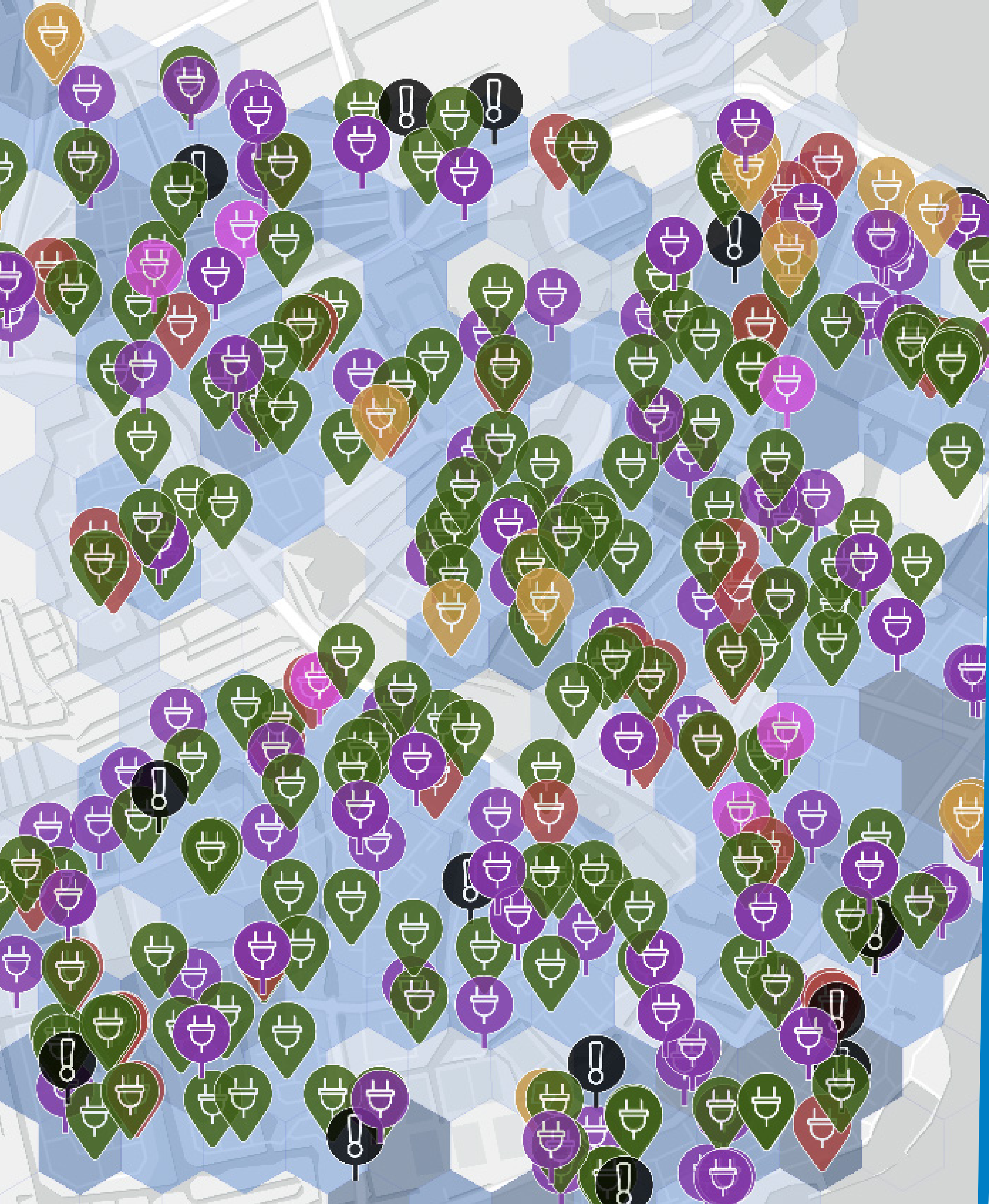


We zijn dus al goed op weg; en dit is nog maar het begin. Het streven is immers dat slim laden de norm wordt en dat alle laadpalen in de drie provincies slim kunnen laden zodat we de komende jaren nog veel meer CO₂ kunnen besparen.

➔ MEER WETEN?

Neem contact op met **Nanet Rutten**, projectmanager snelladen, slim laden en netcongestie. ✉





HEEFT UW GEMEENTE AL EEN LAADKAART?

Steeds meer gemeenten gaan alvast op zoek naar mogelijke locaties voor openbare laadpalen. Zij brengen op buurtniveau in kaart waar in de nabije toekomst behoefte aan laadpalen zal zijn, en wijzen daar alvast geschikte locaties voor aan. Hierbij gaat het om publiek toegankelijke (snel)laadpunten voor personenvoertuigen van bewoners, bezoekers en forenzen. Vraagt iemand een laadpaal aan, dan kan de plaatsing sneller gaan. MRA-Elektrisch heeft veel ervaring met het maken van realistische laadkaarten en helpt ook uw gemeente graag op weg.



- ➔ Als gemeente aan de slag met een laadkaart of is uw laadkaart aan een update toe? Neem contact op met **Thijs van der Woude**, projectleider laadkaarten. [✉](#)

GOED VOORBEREID OP WEG NAAR TWEE MILJOEN E-AUTO'S IN 2030

In 2030 zijn er in Nederland naar verwachting zo'n twee miljoen e-auto's. Daarvoor zijn 200.000 publieke laadpalen nodig, tegen 75.000 nu. Is uw gemeente klaar om de groei aan te kunnen? Laat u niet verrassen. Een goede voorbereiding bespaart veel werk later. Het betaalt zich uit in een dekkend en goed gebruikt laadnetwerk. Zeven tips voor wat u vandaag al kunt doen.

1. STEL EEN LAADVISIE EN LAADBELEID OP

Gebruik de [NAL-prognose](#) om te weten wat uw gemeente te wachten staat. Formuleer een laadvisie en stel een laadbeleid op. Gaat u voor vraag- of datagestuurd plaatsen of misschien een combinatie? Kijk vooruit. Denk bijvoorbeeld ook aan [laden op bedrijven-terreinen](#) en laat laadinfra een vast onderdeel zijn van nieuwbouwplannen. Bij beleid horen ook budget en menskracht. Hoeveel maakt u vrij? MRA-Elektrisch adviseert u graag.

2. STEL EEN LAADKAART OP

Handel proactief en stel een [laadkaart](#) op: breng in kaart waar in de nabije toekomst behoefte aan laadpalen zal zijn en wijs alvast geschikte locaties aan. Vraagt iemand een

laadpaal aan, dan kan de plaatsing sneller gaan. Minder werkdruk voor de gemeente, meer tevreden gebruikers. MRA-Elektrisch kan u ondersteunen en werk uit handen nemen.

3. ZORG OP TIJD VOOR GOEDE LOCATIEVOORSTELLEN

Laat MRA-Elektrisch de locatievoorstellen voor u maken. Of gebruik de criteria in het online portaal die MRA-E heeft opgesteld als u dit zelf wilt doen. Houd er rekening mee dat het vinden van geschikte locaties tijd en kennis van zaken vraagt.

4. GEBRUIK EEN CHECKLIST VOOR LOCATIEVOORSTELLEN

Wie en welke stappen zijn allemaal nodig om een locatievoorstel rond te krijgen?

Een checklist voor intern gebruik kan onnodige fouten en vertraging voorkomen. U krijgt meer grip en houdt de vaart erin.

5. WAARBORG EEN VLOTTE AFHANDELING

Zorg dat de medewerker die de laadpaalverzoeken behandelt, bezwaren beantwoordt etc. hiervoor voldoende uren heeft. Ook als het e-rijden een vlucht neemt. Wijs een medewerker aan om de verkeersbesluiten te nemen en geef ook die voldoende uren. Zo kan een besluit snel genomen worden. Of besteed dit uit. Met een laadkaart kunt u ook een verzamel-verkeersbesluit nemen. Wel zo efficiënt!

6. LEVER DE LOCATIE SNEL OP

Kan de locatie worden opgeleverd? Doe dan direct de laatste check. Staat de laadpaal goed, is de omtegeling in orde en ligt er geen zand meer? Stel niet uit en geef er een klap op!

7. GEEF HELDERE EN ACTUELE INFORMATIE OP UW WEBSITE

Zorg voor heldere informatie op uw website voor e-rijders en bewoners. Check regelmatig: is alles nog actueel? MRA-Elektrisch adviseert u graag. Met goede informatie helpt u het e-rijders op weg én vergroot u het draagvlak bij bewoners.

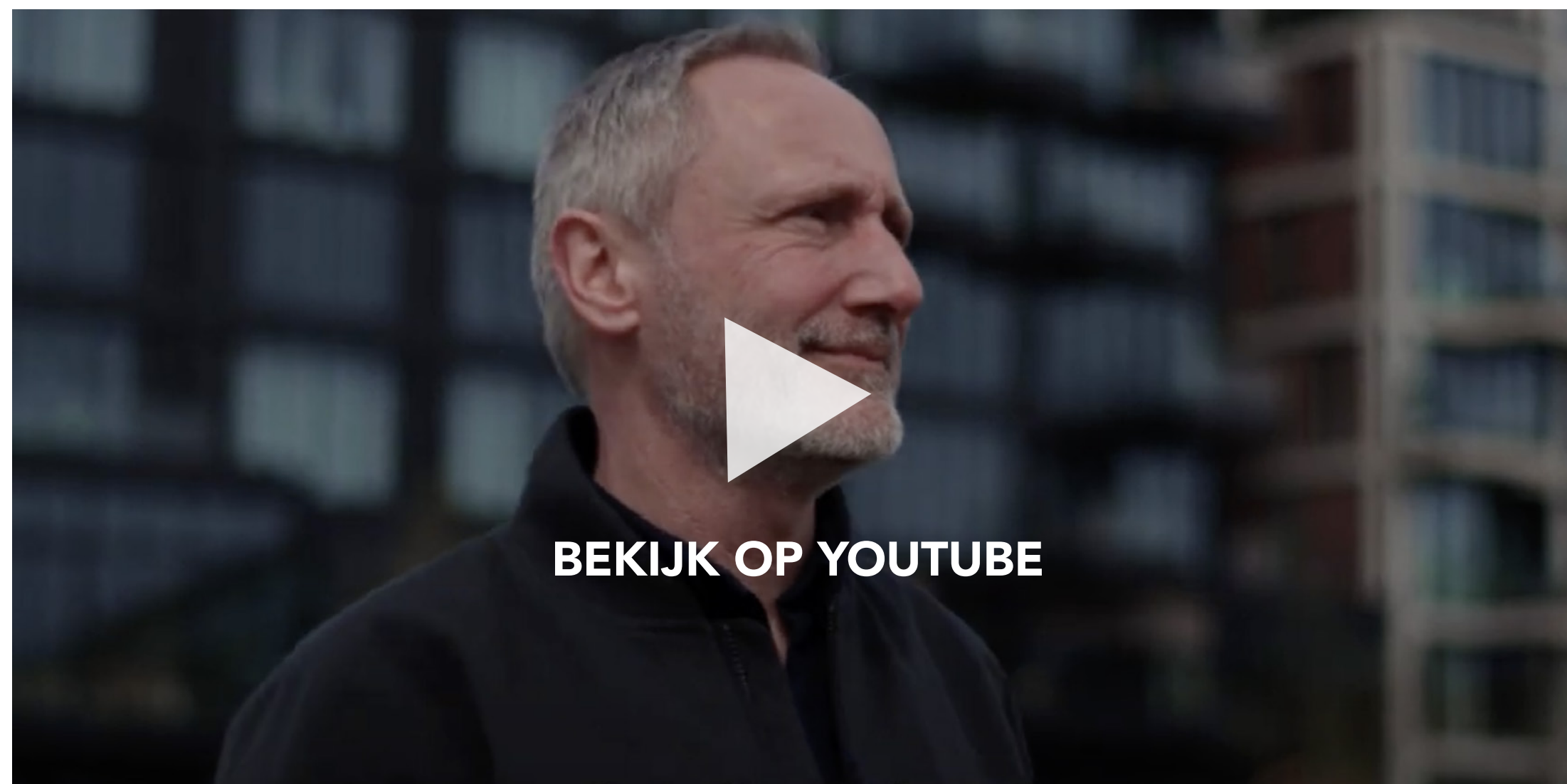
MRA-Elektrisch investeert in de ontwikkeling van het e-rijden in regio Noordwest, dus ook in uw gemeente. Van de overheid, voor de overheid. Ons [team](#) telt nu al 28 medewerkers. Samen helpen we het e-rijden sneller verder. Vandaag nog nieuwe stappen zetten? Neem contact op met **Jeroen Boeve**, realisatiemanager laadinfrastructuur. ✉

EVEN VOORSTELLEN: JEROEN SCHUTTER

In 2012 heeft Maarten Linnenkamp projectbureau MRA-Elektrisch opgezet en stond daarmee aan de wieg van het elektrisch rijden in Nederland. Dankzij zijn visie, daadkracht en eigenzinnigheid heeft hij het elektrisch rijden enorm vooruitgeholpen en is e-rijden inmiddels niet meer weg te denken uit onze samenleving.

Maarten Linnenkamp is per half maart van zijn welverdiende pensioen gaat genieten. Wij bedanken Maarten voor zijn jarenlange inzet en zijn bijdrage aan schonere lucht en een beter klimaat en wensen hem veel geluk en plezier voor de toekomst!

Inmiddels heeft **Jeroen Schutter** Maarten Linnenkamp opgevolgd als Programmanager MRA-E. Wij stellen hem in onderstaande video graag aan u voor!





MRA-ELEKTRISCH IS IN BEWEGING!

Naast Jeroen zijn er nog meer nieuwe collega's aan het team toegevoegd:

Tijn Bartelings, projectleider snelladen

Sybren Graafsma, contractadviseur

Riko Kruit, projectleider logistiek en bedrijventerreinen

Abel Malschaert, projectleider logistiek en bedrijventerreinen

Eldridge O'Niel, regioadviseur

Klik [hier](#) als u kennis wil maken met alle collega's in het team.

HEEFT U VRAGEN OF OPMERKINGEN OVER DEZE KWARTAALMONITOR?

Neem dan gerust contact op met het [team van MRA-Elektrisch](#).

Jeroen Schutter

Programmamanager MRA-Elektrisch

Haarlemmer Houttuinen 21

1013 GL Amsterdam

www.mrae.nl

Volg ons 